

Folkeoplysningen bygger bro til uddannelse

En bred vifte af tilbud – på samme folkeoplysende platform

– udgivet af de folkeoplysende skoleforeninger

Denne folder er udgivet af de folkeoplysende skoleforeninger i samarbejde med:

Oktober 2011.

Folderen kan rekvireres gratis ved henvendelse til:

DFS, Gammel Kongevej 39 E, 2.tv., 1610 København V. 33 15 14 66, dfs@dfs.dk

Folderen kan også downloades: www.dfs.dk (brobygning)

HAN KOM VIDERE

Fra kun at modtage til hellere at give

Jonas skolegang var stærkt præget af læsevanskeligheder, men hans store interesse for fodbold førte ham til Idrætshøjskolen Århus: "Her kunne jeg tage en træneruddannelse. Jeg skulle ikke sidde på skolebænken hele tiden," siger Jonas.

"Jonas havde ikke meget tro på sig selv. Når vores samtaler kom ind på, hvilken uddannelse han skulle tage, blev han opgivende," fortæller Jonas' vejleder på højskolen, Susanne Rejnhold.

"Da hans ophold på skolen blev forlænget med et halvt år, begyndte Jonas at tage initiativer i den frie tid og blev en af de elever, som en lærer kunne henvende sig til og få hjælp af," siger hun.

Sammen fandt de ud af, at Jonas kunne begynde på forskolen til den pædagogiske assistentuddannelse i Esbjerg.

"Jonas var skeptisk over for den teoretiske del. Men han fandt ud af, at der var forståelse for hans læseproblemer," fortæller Susanne.

I foråret 2011 gik Jonas på forskolen, og han begyndte på selve uddannelsen i august.

"Jeg er gået fra kun at modtage til hellere at ville give. Nu træner jeg en flok drenge 3-4 gange ugentligt ved siden af min uddannelse. Jeg har gejst og tager ansvar og kan se mig selv i job med børn," siger Jonas.

Vores bidrag til at nå 95 procent målsætningen

Vi repræsenterer:

Daghøjskoler

Efterskoler

Frie fagskoler (tidligere husholdnings- og håndarbejdsskoler)

Højskoler

Produktionsskoler

Ungdomsskoler

Oplysningsforbund

Tilsammen er vi de folkeoplysende skoleformer.

Flest muligt unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Den politiske målsætning har længe været 95 procent. I realiteten har procentsatsen ikke rykket sig langt fra de 80. Hvis det for alvor skal lykkes at sætte en positiv udvikling i gang, er det nødvendigt, at der er mange forskellige tilgange til at komme i gang med en uddannelse.

Folkeoplysningen har en målsætning om at skabe spændende og udfordrende læringsmiljøer – også for den del af de unge, der ikke føler sig hjemme i det ordinære uddannelsessystem.

Vi påstår ikke, at vi kan hjælpe alle unge i gang med en ungdomsuddannelse. Men med vores folkeoplysende tilgang kan vi noget særligt.

I denne folder giver vi en kort introduktion til de fælles kvaliteter og kompetencer, der kendetegner folkeoplysende skoler, og til det særlige ved hver skoleform. Undervejs præsenterer vi seks unge, der har brugt vores tilbud.

Med venlig hilsen

AOF-Danmark, Daghøjskoleforeningen, Efterskoleforeningen, Frie Fagskoler (tidligere Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler), Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Produktionsskoleforeningen og Ungdomsskoleforeningen og Dansk Folkeoplysnings Samråd.

HAN KOM VIDERE

Når temperamentet kommer i vejen

Jesper har altid villet være tømrer, men et heftigt temperament kom i vejen. "Når et stykke arbejde gik galt, så splittede jeg det hele ad," fortæller han.

For Jesper var det en lettelse at begynde på Produktionsskolen Multicenter Syd: "Her skal man ikke sidde ned med en bog hele dagen. Tværtimod. På værkstedet skal man arbejde for at tjene sine penge."

Asger Jensen, der var Jespers mester på skoleværkstedet, fortæller: "På Multicenter Syd mødte han voksne, der tog hans drøm alvorligt. Bl.a. ved hele tiden at give ham opgaver, som han kunne vokse med. Ved at arbejde i værkstedet blev han bedre og bedre og dermed også i stand til at leve op til sine egne ambitioner."

På en produktionsskole er det muligt at være rummelig og vedholdende: "Så længe man kan se bare en lille progression hos den unge, bliver man ved med at give en chance mere," fortæller forstander Leif Jeppesen.

I september 2011 bestod Jesper svendepøven på teknisk skole.

Fælles kvaliteter og kompetencer

Vores skoler er meget forskellige, men vi deler bestemte arbejdsformer og pædagogiske tilgange. Det er netop disse fælles træk, som giver os mulighed for at skabe relevante tilbud for de unge, som ikke uden videre passer ind i det formelle uddannelsessystem. Vi præsenterer her fem centrale fællestærk.

Fleksible forløb i fællesskab

Vi skal give disse unge troen på og lysten til uddannelse tilbage. For at opnå det sammensætter vi fleksible forløb, der tager udgangspunkt i den enkelte og samtidig tilbyder et forpligtende fællesskab:

Forløbene er fleksible med hensyn til indhold og tilrettelæggelse og tager i store træk afsæt i den enkeltes ønsker, problemer, ressourcer, faglige niveau etc.

De forpligtende fællesskaber betyder, at de unge involverer sig og bruger hinandens erfaringer. De bliver bekræftet, får styrket selvværd og dermed mod på at komme videre.

Målsætningen er ordinær uddannelse, og folkeoplysningen giver den enkelte mulighed for at udvikle sig i det tempo og den retning, der viser sig at være rigtig for hende eller ham. Derfor er vores skoler ideelle til at bygge bro til det formelle system.

Attraktive læringsmiljøer

Vores læringsmiljø tager udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger og styrker, og der lægges stor vægt på en helhedsorienteret og anerkendende tilgang, hvor både faglighed og fællesskab har en fremtrædende placering. De folkeoplysende skoler retter sig ikke kun mod de unge, som ikke uden videre passer ind i det formelle uddannelsessystem. De unge, der deltager i særligt tilrettelagte forløb, bliver derfor en del af et bredt og positivt ungdoms og/eller voksenal miljø. Det styrker deres motivation og selvværd.

Motiverende pædagogik

De folkeoplysende skoleformer er værdibårne. Der er mange uddannede lærere og pædagoger, men der er også mange med en helt anden uddannelses- og arbejdsmæssig baggrund.

De unge møder derfor voksne, der repræsenterer forskellige erfaringer, som de kan spejle sig i.

Samtidig er det et kendetegn for næsten alle ansatte i folkeoplysningen, at

HAN KOM VIDERE

Forældrenes forståelse

Qaiess' forældre kunne ikke helt forstå, hvorfor det med uddannelse er vigtigt. Men det problem tog lærerne også fat på, mens Qaeiss gennemførte en Erhvervsgrunduddannelse på Haderslev Ungdomsskole.

“Hvis man havde problemer uden for skolen, så var lærerne gode til at lytte. De blandede sig ikke, men de kom med forslag til, hvad man kunne gøre. Det var EGU-tiden på ungdomsskolen, som hjalp mig i gang,” siger Qaeiss.

Lasse Johansson er leder af EGU-undervisningen på Haderslev Ungdomsskole. Han fortæller:

“Som ungdomsskole har vi en tradition for at fokusere på andet end den konkrete læring. Vi kan tillade os at se hele den unges liv, når de har andre typer problemer, og personalet træder også gerne til uden for normal arbejdstid.”

Praktikken fandt sted på Haderslev Tæppelager, hvor Qaeiss begyndte som “fejdedreng”. På forslag fra chefen begyndte han som møbelpolstrer-lærling. Seks år efter – i 2011 – arbejder Qaeiss stadig på virksomheden.

de aktivt har valgt at arbejde et sted, der bygger på et særligt værdisæt, som omsættes i den pædagogiske praksis.

Det betyder, at de folkeoplysende skoleformer tilbyder et rum for afklaring og fornyet motivation for uddannelse hos unge, der ellers har givet op i forhold til det ordinære uddannelsessystem.

Sammenhæng mellem faglig læring og livslæring

For mange af de unge er personlige, familiære og sociale problemer en barriere for ordinær uddannelse.

Folkeoplysningen har en lang tradition for at fokusere på det hele menneske og sammensætte forløb, der inddrager hele spektret af problemer og ressourcer. F.eks. giver kostskolerne et frirum til at finde sig selv og sine styrker i et fællesskab i nye omgivelser og rammer. De lokalt baserede folkeoplysende skoleformer arbejder på deres side helhedsorienteret i tæt sammenhæng med deltagerens hverdagsmiljø.

Sammenhæng mellem læring og vejledning

I de folkeoplysende undervisningstilbud spiller vejledning og kompetenceafklaring en meget fremtrædende rolle. Vejledningen inddrager alle dele af den unges livssituation, dvs. også det, der gør det vanskeligt at gennemføre en ordinær uddannelse.

Samtidig er det kendetegnende for folkeoplysningen, at vejledningen i vid udstrækning er integreret i undervisningen. Vejledningen er til rådighed, når den unge har brug for den og er klar til at deltage i den.

En bred vifte af tilbud

Inden for det fælles grundlag i folkeoplysningen har vores skoleformer hver vores særtræk og kvaliteter. Også inden for hver skoleform har hver skole ofte sine specialiteter.

Det betyder, at vi – tilsammen – har en bred vifte af tilbud på samme folkeoplysende platform. Heri indgår traditionel undervisning i en bred fagkreds i fleksibel kombination med bl.a.

- Forberedende Voksenundervisning (FVU)
- Tilbud til ordblinde
- Specialundervisning for voksne
- Erhvervsgrunduddannelse (EGU)
- Særlig tilrettelagt uddannelse (STU)
- Tematiseret undervisning
- Værkstedsundervisning
- Projekter
- Undervisningsbaseret vejledning
- Afklaringsforløb
- Mentorforløb
- Produktionskolebaseret erhvervsuddannelse

Inden for disse varierede formelle rammer lægger de enkelte skoleformer og hver skole vægten forskelligt:

- Nogle har en praktisk frem for boglig tilgang til læring
- Nogle specialiserer sig i bestemte typer faglighed
- Nogle fokuserer på opbygningen af de unges selvværd og selvtillid
- Nogle tilbyder unge med problemer et læringsfællesskab og et socialt fællesskab med velfungerende unge
- Nogle har som kostskoler specielle forudsætninger for at hjælpe unge med at få struktur på hverdagen
- Nogle lægger særlig vægt på stabile og autentiske voksenrelationer
- Nogle er tilstrækkeligt rummelige til at give plads for psykisk sårbare
- Nogle har stor erfaring med misbrugere og unge med anden selvdestruktiv adfærd
- Nogle har gode erfaringer med at hjælpe to-sprogede unge fra etniske minoriteter
- Nogle anvender særlige pædagogiske metoder, f.eks. omkring anerkendelse, inklusion, motivation og vejledning

- Nogle lægger vægt på, at de unge bliver i stand til at forstå sammenhænge og få overblik både i deres personlige liv og i forhold til samfundet

Som det fremgår, tilbyder nogle folkeoplysende skoler formelt kompetencegivende uddannelser, mens andre ikke gør. Fælles er, at deres brobygningstilbud leder de unge frem mod en kompetencegivende uddannelse.

Du er velkommen til at kontakte skoleforeningerne (se bagsiden) eller de lokale skoler for at høre nærmere.

HUN KOM VIDERE

Stimulerer og styrker

“Jeg var tabt på gulvet, men jeg fik en chance for at blive til noget her i livet,” siger Heidi, som blev samlet op af Idrætsdaghøjskolen IDA efter år med problematisk skolegang, depression og selvmordstanker.

“Jeg blev pludselig lyttet til, og lagt mærke til, som jeg aldrig havde prøvet det før. Lærerne på IDA mødte hver enkelt elev der, hvor de var i deres liv, og stimulerede alle ens drømme og håb. Og der var en fantastisk stemning.”

Efter idrætsdaghøjskolen fortsatte Heidi på HF, som hun gennemførte på normeret tid. Et afslag fra pædagogseminaret førte til et halvt år på Ungdomssporet hos teatergruppen Opgang 2. Efter at have forsøgt sig med pædagoguddannelsen i halvandet år, er Heidi nu ved at uddanne sig til sosu-assistent – samtidig med, at hun laver frivilligt arbejde for Muskelsvindfonden.

HAN KOM VIDERE

Mere selvstændig og mere respekt

“I folkeskolen fandt jeg ud af, at jeg var ordblind og gik i en masse støttegrupper og læsegrupper, men de kunne ikke hjælpe mig. Derfor valgte jeg at komme på efterskole, hvor jeg også var sammen med andre der havde læseproblemer,” fortæller Daniel Kruse.

Det var i 2006, at Daniel begyndte på efterskole. “Efterskolen har betydet, at jeg er blevet bedre til svære opgaver og mere selvstændig, men jeg havde på forhånd bestemt at tage en håndværkeruddannelse, så efterskolen har ikke betydet noget for min videre uddannelse,” siger Daniel, der i dag er værktøjsmager.

“Jeg synes, at man skal gå på efterskole for at lære at respektere andre, man bor sammen med og lære de andre at kende. Også for samværet og for at prøve en masse ting og komme lidt væk hjemmefra.”

MØNSTERBRYDENDE LÆRINGSRUM I FOLKEOPLYSNINGEN

Hvilke kvaliteter er særlige for den folkeoplysende pædagogik, når det handler om at skabe motivation for læring – især når det handler om dem, der er mindst motiverede på forhånd? Denne rapport sætter fokus på disse spørgsmål.

Rapporten er baseret på en forskningsbaseret analyse gennemført af videnskabelig medarbejder Steen Elsborg og lektor Steen Høyrup fra Danmarks Pædagogiske Universitetsskole ved Århus Universitet (DPU).

Rapporten kan downloades her: <http://www.dfs.dk/media/127736/rapporttilweb.pdf>

Trykte eksemplarer kan rekvireres gratis hos DFS. Tlf: 33 15 14 66, e-mail: dfs@dfs.dk

HAN KOM VIDERE

Om at fungere med andre unge

“Egentligt havde jeg ikke så meget brug for at blive bedre fagligt. Men jeg kæmpede i større stil med nogle ungdomsproblemer – sådan noget med at klare mig uden mine forældre og at få venner og kærester,” fortæller Casper, der har diagnosen Asperger.

“På en husholdningsskole beskæftiger vi os med noget meget håndgribeligt, og det er vigtigt for disse unge. Man skræller kartofler for at kunne få noget at spise. Der er ikke en masse abstrakte mellemregninger,” siger skoleleder Birthe Hay Sørensen, Skaarupskolen.

“Hele vejen igennem har jeg kunne tale med min kontaktperson, når der har været problemer. Om kort tid kommer hun her igen. Så skal vi tale om, hvad der skal ske efter HF. Jeg vil godt i gang med en videregående uddannelse,” siger Casper.

Et år efter interviewet har Casper afsluttet sin HF-eksamen med flotte karakterer og søgt ind på lærerseminaret.

Kontakt til de lokale folkeoplysende skoler, der arbejder med brobygning, via:

DAGHØJSKOLE FORENINGEN

Daghøjskoleforeningen – www.daghojskoler.dk

efterskolerne

Efterskoleforeningen – www.efterskoleforeningen.dk

Frie Fagskoler (tidligere Forening af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler)
– www.friefagskoler.dk

HØJSKOLERNE

Det du ikke lærer andre steder

Folkehøjskolernes Forening i Danmark – www.ffd.dk

Produktionsskolerne
i Danmark

Produktionsskoleforeningen – www.produktionsskoler.dk

Ungdomsskoleforeningen

Ungdomsskoleforeningen (tidligere US-centret) – www.ungdomsskoleforeningen.dk

AOF Danmark – www.aof-danmark.dk